

Toimintaohje häirinnän, kiusaamisen, rasismin ja syrjinnän ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen

Svenska Klubbenin ainejärjestössä ei hyväksytä minkäänlaista häirintää, kiusaamista, rasismia tai syrjintää iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, ja kaikkiin tapauksiin suhtaudutaan vakavasti.

Toimintaohjeen tavoitteena on ennaltaehkäistä häirintää, kiusaamista, rasismia ja syrjintää ainejärjestötasolla. Ohje perustuu Suomen perustuslakiin, Jyväskylän yliopiston ylioppilaslautakunnan turvallisemman tilan periaatteisiin ja Svenska Klubbenin omaan yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin yhdenvertaisuuskyselyn avulla. Yhdenvertaisuuskyselyn vastauksien perusteella päivitetään yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja tätä toimintaohjetta. Suunnitelmaa ja toimintaohjetta noudatetaan käytännössä Svenska Klubbenin toiminnassa.

Mitä on häirintä, kiusaaminen, rasismi ja syrjintä

“Rasismi käsitteenä tarkoittaa oletetun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät.” (Punainen Risti, 2022.)

“Kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku opiskelija joutuu kiusaamisen kohteeksi. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista, ilkeitä puheita – mitä tahansa sellaista, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön. Kiusaajalla on enemmän valtaa, hän on usein uhriaan fyysisesti vahvempi, isompi, vanhempi tai persoonaltaan räväkempi.” (Mannerheimin Lastensuojeluliitto, 2021)

“Syrjintää on se, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Syrjintä voi yhdenvertaisuuslain mukaan olla välitöntä, välillistä tai esimerkiksi kohtuullisten mukautusten epäämistä vammaisilta henkilöiltä.” (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, 2022.)

“Laissa häirintä määritellään käyttäytymisenä, jolla loukataan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti. Häirinnässä henkilö luo käyttäytymisellään kiellettyyn syrjintäperusteeseen, kuten esimerkiksi seksuaaliseen suuntautumiseen, alkuperään tai vammaisuuteen, liittyvän toista henkilöä halventavan, nöyryyttävän, uhkaavan, vihamielisen tai hyökkäävän ilmapiirin.” (Yhdenvertaisuusvaltuutettu, 2022.)

Miten ainejärjestö ennaltaehkäisee ja puuttuu häirintään, kiusaamiseen, rasismiin ja syrjintään

Ennaltaehkäisy:

1. Pyrimme ainejärjestössämme kaikille avoimeen toimintaan. Pyrimme siihen, että yhteisöömme pääsee helposti mukaan ja että toimintamme on kaikille avointa, syrjimätöntä ja rasismista vapaata.
2. Otamme häirintä-, kiusaamis-, rasismi- ja syrjintätilanteet vakavasti ja puutemme häirintä-, kiusaamis-, rasismi- ja syrjintätilanteisiin välittömästi. Pyrimme edistämään ilmapiiriä, jossa epätasa-arvoiseen käytökseen voi puuttua rakentavasti ja tilanteet käsitellään niin, että syntyy aito mahdollisuus oppia.
3. Ainejärjestössämme on nimetty yhdenvertaisuusvastaava, joka edistää yhdenvertaisempaa toimintaa ainejärjestössä, jolle voi antaa yhdenvertaisuuteen liittyvää palautetta, ja johon voi ottaa yhteyttä yhdenvertaisuusasioissa. Yhdenvertaisuusvastaavan kanssa käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia ja yhdenvertaisuusvastaava toimii tilanteissa aina yhteyttä ottaneen ehdoilla. Hän osaa tarvittaessa ohjata yhteyttä ottaneen ammattilaisten taholle. Yleisen yhdenvertaisuusvastaavan lisäksi tapahtumiin pyritään nimittämään tapahtumakohtaiset yhdenvertaisuusvastaavat.
4. Ainejärjestö on luonut ja noudattaa toiminnassaan yhdenvertaisuussuunnitelmaa, jota päivitetään säännöllisesti ja tarpeen tullen ajantasaiseksi.
5. Tiedotamme opiskelijoitamme yhdenvertaisuudesta, toimintaohjeista ja yhdenvertaisuusvastaavasta.

Ennaltaehkäisyyn lähteenä on käytetty Punaisen Ristin (2021) rasisminvastaisia ohjeita yhteisölle.

Puuttuminen häirintä-, kiusaamis-, rasismi- ja syrjintätilanteissa:

1. Kysytään tilanteesta, mitä on tapahtunut ja kuinka asianomaiset näkevät tilanteen. Esimerkiksi epäilyttävän tilanteen aikana lähestytään asianomaisia ja kysytään tilanteen luonteesta.
2. Puututaan tilanteeseen ottamalla asia esille. Tarvittaessa pyydetään apua.
3. Nimetään, miltä tilanne vaikuttaa. Tilanteita lähestytään puolueettomasti ja ennakkoluulottomasti.
4. Varmistetaan turvallisuus. Asianomaiset voidaan ohjata syrjemmälle muista ihmisistä tai erilleen toisistaan. Vakavissa tilanteissa pyydetään ja ohjataan häiriköivää henkilöä poistumaan tapahtumasta.
5. Noudatetaan häirinnän kohteen / yhteyttä ottaneen toivetta tilanteessa etenemisestä. Emme lähde viemään asiaa eteenpäin vastoin toisen tahtoa.
6. Kannustetaan ja ohjataan opiskelijaa hakemaan apua ja puhumaan kokemuksesta häirinnän kohteen / yhteyttä ottaneen toivetta kunnioittaen. Yhteyttä voi ottaa esim. oman laitoksen hyviksiin, Student Lifeen, YTHS:ään tai JYYn häirintäyhdyshenkilöihin.
7. Häirinnän kohteen / yhteyttä ottaneen toiveen pohjalta pyydämme tarvittaessa pyydämme apua JYYn häirintäyhdyshenkilöltä. Tarvittaessa tai vakavissa tilanteissa ohjataan opiskelija ammattilaisten taholle tai ottamaan yhteyttä poliisiin. Yhdistyslakiin (1989) nojaten ja painavin perustein ainejärjestöllä on oikeus antaa jäsenelleen sanktioita tai erottaa jäsenen yhdistyksestä.

Puuttumisen lähteenä on käytetty JYYn yhdenvertaisuusopasta järjestöille (2021).

Yllä mainitut asiat eivät ole pelkästään sosiaalipoliittisen vastaavan tai yhdenvertaisuusvastaavan vastuulla vaan koko Svenska Klubbenin hallituksen yhteistä vastuuta. Myös jokaisella yhdistyksen jäsenellä on vastuu noudattaa näitä periaatteita ainejärjestön toiminnassa.

Mihin toimintaohjeemme perustuu

Svenska Klubben ry:n toimintaohje perustuu Suomen perustuslain (1999/731) kuudenteen pykälään (6§), jonka mukaan “ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.”

Yhdenvertaisuuslain mukaan kiellettyä on sekä välitön (suora) että välillinen (epäsuora) syrjintä. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan tilannetta, jossa yksilöä kohdellaan tietyissä

tilanteessa henkilökohtaisten ominaisuuksiensa vuoksi huonommin kuin muita kohdeltaisiin. Välillinen syrjintä puolestaan tarkoittaa, että näennäisesti asiallinen kohtelu tai käytäntö johtaa syrjiviin lopputuloksiin. Välillinen syrjintä ei välttämättä ole tarkoituksellista. (ihmisoikeudet.net, 2022.)

Noudatamme [Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan laatimia turvallisen tilan periaatteita](#) sekä [meidän yhdenvertaisuussuunnitelmaa](#).

Miten toimia, jos koet tai havaitset häirintää, kiusaamista, rasismia tai syrjintää

Jos koet tai havaitset häirintää, kiusaamista, rasismia, syrjintää tai muuta epätasa-arvoista puhetta tai kohtelua yliopistomaailmassa ja -kulttuurissa tai huomaat Svenska Klubbenin toiminnassa esteitä yhdenvertaiseen osallistumiseen, ota yhteyttä Svenska Klubbenin sosiaalipoliittiseen vastaavaan, yhdenvertaisuusvastaavaan tai JYYn häirintäyhdyshenkilöihin. Ajantasaiset yhteystiedot löydät [Klubbenin](#) ja [JYYn nettisivuilta](#).

Voit antaa palautetta Svenska Klubben toiminnan yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista [Svenska Klubbenin nettisivuilta löytyvän lomakkeen kautta](#).

Lähteet:

Ihmisoikeudet.net. 2022. *Yhdenvertaisuuslaki*.

<https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet-suomessa/yhdenvertaisuuslaki/> Luettu: 30.10.2022.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021. *Kiusaaminen*.

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/> Luettu: 30.11.2022.

Punainen Risti. 2022. *Mitä rasismi on*.

<https://www.punainenristi.fi/tyomme/rasisminvastainen-toiminta/mita-rasismi-on/> Luettu: 30.10.2022.

Punainen risti, 2021, *Rasisminvastaiset ohjeet yhteisölle*.

<https://www.punainenristi.fi/rasisminvastainen-viikko/rasisminvastaiset-ohjeet-yhteisolle/> Luettu: 30.10.2022.

Suomen perustuslaki 1999/731. Saatavilla:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#a731-1999>

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. 2022. *Syrjintä*. <https://syrjinta.fi/syrjinta> Luettu: 30.11.2022.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu. 2022. *Häirintä*. <https://syrjinta.fi/hairinta> Luettu: 30.11.2022.

JYYn yhdenvertaisuusopas järjestöille. 2021. Saatavilla:

<https://jyyfi.sharepoint.com/:b:/s/JYY/EWNLN93mcJ9Oj60qbE14YbQBnTxOXO6NIePhMsadMABTKw?e=a7u3ja>